

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΜΠΑΜΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΑ (του Γιάννη Ζήση)

Ένα από τα δύσκολα θέματα που πρέπει πλέον να προσεγγιστούν με έναν πιο καθαρό τρόπο στις διεθνείς σχέσεις είναι η αντιμετώπιση της Ρωσίας υπό τους Πούτιν και Μεντβέντεφ.

Ας μην ξεχνάμε ότι ο Ομπάμα με την επιλογή της συντριπτικής πλειοψηφίας των στελεχών του από το παρελθόν δεν θα μπορεί να βασιστεί αποκλειστικά στο «χρίσμα» του συμβολικού νικητή της ρατσιστικής παράδοσης για να αποκτήσει πολύ μεγαλύτερες επικοινωνιακές ευχέρειες και να τοποθετηθεί διαφορετικά απέναντι στην Ρωσία, ως θετικό πολιτικό και ηθικό παράδειγμα διακυβέρνησης.

Στην ουσία, μετά από αυτές τις στελεχειακές του επιλογές διαφαίνεται πως θα συνεχίσει την γνώριμη εξωτερική πολιτική στις εξωτερικές σχέσεις που είναι κοινή μεταξύ δημοκρατικών και ρεπουμπλικάνων. Πολλές φορές μάλιστα η παράδοση των δημοκρατικών σε μερικά σημεία στις διεθνείς παρεμβάσεις, μπορεί να 'ναι χειρότερη και από αυτή των ρεπουμπλικάνων.

Η διακυβέρνηση από τις ΗΠΑ στον τομέα των διεθνών σχέσεων την περίοδο Μπους, έχει αφήσει τα τραύματά της σ' αυτές τις διεθνείς παρεμβάσεις. Όπως και να 'χει όμως και το δημοκρατικό κόμμα δεν έχει τις καλύτερες δυνατές επιδόσεις σε θέματα ειρήνης και ειρηνικής επίλυσης και προσέγγισης ζητημάτων.

Ας θυμηθούμε όμως μερικές ενδεικτικές ιστορίες.

Το 1993 η Δύση έσπευσε να στηρίξει τον Γιέλτσιν (απέναντι στην προσπάθεια του Κοινοβουλίου – Δούμα να τον αποπέμψει για την πρόκληση βλαβών στην χώρα), την ώρα που αυτός διέταζε στρατιωτική επίθεση εναντίον του κοινοβουλίου του και μεταξύ άλλων και παλαιών συνεργατών του όπως του Προέδρου του νομοθετικού σώματος Ρουσλάν Χασμπουλάτοφ. Εξάλλου και ο Πούτιν ήταν μια ενδεδειγμένη επιλογή του Γιέλτσιν και των ολιγαρχών, ήταν μια υπόδειξη των ολιγαρχών προς τον Γιέλτσιν.

Γιατί όμως να μην θυμηθούμε και το πού δοκιμάστηκε η πιο ολοκληρωμένη πολιτική νεοφιλελευθερισμού της σχολής του Σικάγο; Στον Πινσοτέ τον αιματοβαμμένο, στην χούντα του Πινσοτέ. Εκεί δοκιμάστηκε. Αμαθής εννοείται βέβαια ο Πινσοτέ μόνο στρατιωτικά γνώριζε ήξερε να διοικεί. Όμως η οικονομική πολιτική του νεοφιλελευθερισμού δουλεύτηκε εκεί.

Αρα λοιπόν αυτός ο άγριος νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός έχει μια παράδοση με ολοκληρωτικά καθεστώτα. Πρώτα εκεί δοκιμάστηκε και μετά υιοθετήθηκε και από την ίδια την Αμερική ή από την ίδια την Αγγλία. Αρχίσανε αυτές τις πολιτικές από τον Τρίτο Κόσμο, από την περιφέρεια προς το κέντρο.

Τώρα τι σήμαινε η φράση του Ρήγκαν: «θα σας αφήσουμε ελεύθερους να κάνετε ότι θέλετε» προς τον λαό είναι ένα μυστήριο. Επίσης, πια δεν έχουμε δει να ανακινείται από την Αμερική το θέμα του Βιετνάμ ως κομμουνιστικού καθεστώτος, την ίδια ώρα μάλιστα που χρησιμοποιείται ως αντίβαρο από την πλευρά των Αμερικάνων απέναντι στην Κίνα ή ακόμη και η Αμερική χρησιμοποιείται ως αντίβαρο των Βιετναμέζων απέναντι στην Κίνα.

Ή μήπως έχουμε δει ενδοιασμούς στο να κλείνονται οι συμφωνίες με παραβάτες της διεθνούς τάξης και του διεθνούς δικαίου με πάντα χαμηλούς ως ανύπαρκτους τόνους, για τις πολιτικές ελευθερίες;

Θα ξεκαθαρίσουμε όμως την δική μας θέση. Η θέση μας για τις διεθνείς σχέσεις είναι η θεσμική επίλυση των προβλημάτων με πολιτισμική και οικονομική στήριξη. Αυτό σημαίνει να αποκαταστήσεις τις σχέσεις των ανθρώπων πριν από τις γεωπολιτικές λαίλαπες. Πώς συνυπήρχαν οι άνθρωποι στο Σαράγιεβο! Έτσι να μπορούν να συνυπάρχουν στην Γεωργία, αν ποτέ συνυπήρχαν. Αλλά και εν πάση περιπτώσει με βάση την κοινή ανθρώπινη ιδιότητα πολλά μπορούν να γίνουν. Αρκεί να το θέλουμε πολιτισμικά και πολιτικά. Πρώτον συνεπώς δεν αφιστάμεθα αυτής της λογικής της ακεραιότητας των μικρών ή των μεγάλων κρατών. Είμαστε σαφώς υπέρ της σύνθεσης και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας δεν νομίζουμε ότι οδήγησε σε καμία πραγματική ελευθερία. Εκείνο που έπρεπε να αναχαιτιστεί ήταν κυρίως ο σερβικός ηγεμονισμός και κατά δεύτερο λόγο ο τοπικιστικός σχεταρισμός στην ομοσπονδιακή Γιουγκοσλαβία.

Πέραν όμως τούτου, πρέπει να σημειώσουμε ότι σαφώς και είμαστε υπέρ όχι μόνο μιας κοινοβουλευτικής δημοκρατίας αλλά και μιας πλουραλιστικής και συμμετοχικής δημοκρατίας. Επίσης δεν θεωρούμε ως θετικό παράδειγμα τις στρατηγικές ισχύος, παρά μόνο στην λογική μιας γεωπολιτικής εξισορρόπησης ή αντίπαλου δέους. Κάποια στιγμή πρέπει να προχωρήσουμε σαν ανθρωπότητα σε μια συγκρότηση λογικής ανθρωπότητας ανάμεσα στον μικρό μας τόπο και σε όλους τους τόπους, ανάμεσα σε μας και στους άλλους ανθρώπους, με βάση αυτή την κοινή ιδιότητα και με την οικουμενικότητα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των ανθρώπινων ελευθεριών. Στην λογική βέβαια δίκαιων και σωστών ανθρώπινων σχέσεων όπου βέβαια θα περιλαμβάνονται και οι περιορισμοί μας απέναντι στο φυσικό περιβάλλον και οι περιορισμοί μας για το περιορισμό των κοινωνικών ανισοτήτων.

Η πρόκληση λοιπόν για τον Ομπάμα είναι μεγάλη. Η διαμόρφωση όμως της ατζέντας που θα γίνει από το βαρύ γεωπολιτικό και γεωοικονομικό κατεστημένο είναι περίπου αναμενόμενη. Και βέβαια θα πρέπει να προσέξουμε να μην διαϊωνίσουμε αυτή την προσέγγιση περί συνωμοτικής περιθωριοποίησης και απαξίωσης της Ρωσίας, γιατί δεν απέχουμε πολύ από την αυτοεπιβεβαίωση της «προφητείας». Είμαστε πολύ κοντά πια στην λογική του ότι κάποιοι μέσα στην ίδια την Ρωσία συνομοσιολογώντας θα ερμηνεύσουν την οικονομική κρίση ως ένα εγχείρημα εναντίον της Ρωσίας και των συμφερόντων της στο εσωτερικό και διεθνώς, στην λογική μιας απαξίωσης του εγχειρήματός της να αναλάβει πάλι έναν παγκόσμιο ηγετικό ρόλο εκφράζοντας την δύναμή της ως μια υπερδύναμη.

Αν κρίνουμε από το καθ' ημάς, και αν και μέσα στην Ρωσία υπάρχουν – και θα υπάρχουν πολλοί – που σκέφτονται έτσι, οι ιδεολογικοί σωβινισμοί δεν θέλουν πάρα πολλά για να συγκροτηθούν. Και κει που οι αναζητήσεις στο internet έχουν στα top τα games και τις γνωριμίες για τους νέους, το internet στην Ρωσία μπορεί να γίνει όπως και όλη η άλλη επικοινωνιακή πραγματικότητα ένα εκκολαπτήριο μιας νέας ολοκληρωτικής προσέγγισης. Μια τέτοια εξέλιξη θα έχει άμεση επίπτωση στην διαμόρφωση μιας ολοκληρωτικής υψής διακυβέρνηση στον τομέα των διεθνών σχέσεων.

Και εκεί λοιπόν που η απολιτική νεολαία αδιαφορούσε για την κρίση στην Γεωργία – Οσετία θα αρχίσει να ζυμώνεται με την «εύκολη» πολιτική σκέψη. Και μοιάζει και τόσο καλά ο συνειρμός αυτός : απ' την κρίση, την αναμέτρηση, την πολιορκία με την Οσετία, αμέσως μετά η οικονομική κρίση. Διπλό χτύπημα. Ας προσέξουμε!

Όταν λοιπόν υπάρχει αυτό το ιστορικό αυτής της σιγής απέναντι στον κανονιοβολισμό του κοινοβουλίου από τον Γιέλτσιν προφανώς θα πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί, για να είμαστε συνεπείς, στο πώς τοποθετούμαστε απέναντι σε γεγονότα και δηλώσεις. Όταν επίσης είδαμε το πώς οι ολιγάρχες άλωσαν όλο τον πλούτο μιας χώρας, όχι βέβαια με την εργασία τους και την επιχειρηματικότητά τους αλλά με την διαπλοκή τους με το καθεστώς Γιέλτσιν, πάλι πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί. Και όταν βλέπουμε πώς σε μια τόσο βαθιά πολιτικά αποτυχημένη από πλευράς παιδείας κληρονομιά της Σοβιετικής Ένωσης της Σοβιετικής Ρωσίας – και δω κάποιοι άλλοι πρέπει να απολογηθούν για τα επιτεύγματά τους – οποιοσδήποτε μιντιοκράτης, οποιοσδήποτε δημαγωγός μπορεί πράγματι να χειραγωγήσει τις πολιτικές εξελίξεις σε αυτή την χώρα και να βρει απέναντί του σαθρές δημοκρατικές συνθήκες και πεποιθήσεις.

Τι να κάνουμε! Αυτές ήταν οι «μεγάλες επιτυχίες», οι ιστορικές «φούσκες» του υπαρκτού σοσιαλισμού.

Πολιτικοποιημένες κοινωνίες δηλαδή κοντά στο μηδέν της πολιτικοποίησης σαν πολιτικός παγετώνας.

Τώρα όμως πια πρέπει να καταλάβουμε ότι η Ρωσία δεν είναι μόνη της στον κόσμο και δεν πρέπει να διαμορφωθούν συνθήκες όξυνσης με γεωπολιτικά και γεωοικονομικά στρατηγήματα με έναν διεθνή λομπισμό συγκεκριμένων κατευθύνσεων.

Πρέπει να δώσουμε χρόνο και στον λαό της Ρωσίας να ωριμάσει δημοκρατικά τις συνθήκες μέσα από τις κρίσεις και τις περιπέτειες του, να μην δώσουμε άλλοθι στις ηγεσίες και τις ηγεμονίες, και να αναπτύξουμε και μια ειρηνική κουλτούρα, μια δημοκρατική οικουμενική αλληλεπίδραση, πέρα από τον ολοκληρωτισμό των media, πέρα από τον ολοκληρωτισμό των συμφερόντων ισχύος.

Σε μια εποχή που οι αναμάρτητοι είναι λίγοι και που 'χουν γίνει αυτές οι νοθείες της Φλόριντα και του Οχάιο ας μην υπάρχει καμία βιασύνη, και ας αγωνιστούμε όλοι να δοθεί χρόνος στους λαούς. Γιατί σίγουρα οι ηγέτες δεν θέλουν να τον δώσουν αυτό τον χρόνο σε καμία χώρα, έστω και αν έχουν εκλεγεί στον όνομα της συμμετοχικότητας των λαών.

08 Ιανουαρίου 2009,

**Γιάννης Ζήσης, Δημοσιογράφος – Συγγραφέας
Μέλος της γραμματείας της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ**